

Újkori magyar történelem (1790–1849) előadás (NBB_TR184K3)

2016/2017. tanév tavaszi félév

Dr. Pap József főiskolai tanár pap.jozsef@uni-eszterhazy.hu

Ballabás Dániel tudományos segédmunkatárs ballabas.daniel@uni-eszterhazy.hu

A vizsga szóban történik, az egyes témaköröknél megadott tételekből. Minimális követelmény: a Gergely András-féle tankönyv kijelölt anyaga és az órán elhangzottak.

1. A Habsburg Birodalom és az uralkodóház

Ballabás Dániel

2017. február 7.

2017. február 14.

A felkészülést segítő irodalom:

- Magyarország története a 19. században. Szerk. Gergely András. Budapest, 2003. (A továbbiakban: Gergely 2003.) 11–25.
- Cartographia Történelmi világatlasz. Budapest, 2001. (A továbbiakban: TA) 53. [Európa a XVIII. század végén], 60. [Európa a napóleoni háborúk korában (1796–1815)], 61. [Európa a Szent Szövetség korában (1815–1849)]
- Habsburg Lexikon. Szerk. Brigitte Hamann. Budapest, 1990. [kapcsolódó személyek, családfa]
- Gonda Imre – Niederhauser Emil: A Habsburgok. Egy európai jelenség. Budapest, é.n. [vonatkozó részek]

Vizsgatételek:

- Magyarország és a Habsburg Birodalom kapcsolata
- A magyar állam szervezete a 19. század első felében

2. Népesedési tendenciák, egészségügyi viszonyok

Ballabás Dániel

2017. február 21.

2017. február 28.

A felkészülést segítő irodalom:

- Gergely 2003. 57–64.
- Fábri Anna: Hétköznapi élet Széchenyi István korában. Budapest, 2009. (A továbbiakban: Fábri 2009.) 38–47.
- Katus László: A demográfiai átmenet kérdései Magyarországon a 19. században. Történelmi Szemle, 1980/2. 270–286.
http://www.tti.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1980_2/katus.pdf
- Krász Lilla: „A mesterség szolgálatában”. Felvilágosodás és „orvosi tudományok” a 18. századi Magyarországon. Századok, 2005. 1065–1090.

http://www.orvostortenet.hu/tankonyvek/tk-05/pdf/3.3.4/krasz_mesterseg_szolgalataban.pdf

Vizsgatétel:

- Demográfiai tendenciák és egészségügyi viszonyok a 19. első felének Magyarországon

3. Társadalomtörténeti konferencián való részvétel

2017. március 7.

4. Etnikai viszonyok, vallási megoszlás

Ballabás Dániel

2017. március 14.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 81–84.
- b. Fábri 2009. 104–113., 134–139.
- c. TA 123. [Magyarország nemzetiségei (XVIII. század vége)]
- d. Balogh Margit-Gergely Jenő: Állam, egyházak, vallásgyakorlás Magyarországon, 1790–2005. (Dokumentumok) I. 1790–1944. Budapest, 2005. 28–37.
- e. Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Budapest, 2001. 25–55.
- f. Ács Zoltán: Nemzetiségek a történelmi Magyarországon. Budapest, 1986.

Vizsgatétel:

- Magyarország etnikai viszonyai, ennek alakító tényezői a 19. század első felében

5. A rendek általában és a korszak országgyűlései

Ballabás Dániel

2017. március 21.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 84–86., 132–135., 151–153., 200–206., 212–213., 223–225., 233–235.
- b. Magyar alkotmánytörténet. Szerk. Mezey Barna. Budapest, 2002. 48–54.
- c. Pálmány Béla: A reformkori magyar országgyűlések történeti almanachja 1825–1848. 1. kötet. Budapest, 2011. 11–55.

Vizsgatételek:

- A rendi országgyűlések működési mechanizmusa
- Az 1790/1791. évi országgyűlés
- A reformkori országgyűlések

6. Nemesek, jobbágyok, parasztok

Ballabás Dániel

2017. március 28.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 87–94.
- b. Tóth István György: Karddal szerzett és piacon vett armálisok: a végváriak útjai a nemességbe a 18. század elején. In: A végvár és a végváriak sorsa, 1699–1723. Szerk. Petercsák Tivadar-Pető Ernő. Eger, 1991. 45–53.
- c. Fónagy Zoltán: A nemesi birtokviszonyok az úrbérrendezés korában. Adattár I. Budapest, 2013. 52–75.
- d. Ballabás Dániel: A magyar nemesség társadalmi tagolódása (16–20. század). In: Genealógia 2. Szerk. Kollega Tarsoly István et al. Budapest, 2013. 7–32.
https://www.academia.edu/5450808/Ballab%C3%A1s_D%C3%A1niel_A_magyar_nemess%C3%A9g_t%C3%A1rsadalmi_tagol%C3%B3d%C3%A1sa_16-20._sz%C3%A1zad_.In_Kollega_Tarsoly_Istv%C3%A1n_et_al._szerk._Geneal%C3%B3gia_2._Budapest_2013._p._7-57
- e. Gergely 2003. 95–112.
- f. Orosz István: A jobbágyvilág megszűnése Magyarországon. Debrecen, 2010.
- g. Az úrbéres birtokviszonyok Magyarországon Mária Terézia korában. I. kötet. Dunántúl. Szerk. Felhő Ibolya. Budapest, 1970. 11–32
http://library.hungaricana.hu/hu/view/MolDigiLib_VSK_az_urberes_birtokviszonyok_maria/?pg=0&zoom=h&layout=s

Vizsgatételek:

- A nemesség differenciált világa a 19. század első felében
- Paraszti társadalom a 19. század első felében

7. Városok és polgárok

Dr. Pap József

2017. április 4.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 112–117.
- b. Bácskai Vera: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Budapest, 2002.
- c. Gyáni Gábor: Rendi polgárság, régi-új polgárság, pest-budai polgárok. In: História mezején. A 19. század emlékezete. Tanulmányok Pajkossy Gábor tiszteletére. Szerk. Völgyesi Orsolya-Deák Ágnes. Szeged, 2011. 35-43.

Vizsgatételek:

- Városi jogállású és jellegű települések a 19. század első felében

8. A Habsburg Birodalom és Magyarország gazdasága a 19. század első felében

Dr. Pap József

2017. április 11.

2017. április 25.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 26–56.
- b. Kaposi Zoltán: Magyarország gazdaságtörténete 1700–2000. Budapest-Pécs, 2002. 50–59., 75–145.
- c. Fónagy Zoltán: Adóztatás 1848 előtt és után. Rubicon, 2012/6. 62–64.
- d. Fábri 2009. 132–133., 140–145., 184–185.
- e. Majdán János: A „vasszekér” diadala. A magyarországi vasútépítés 1914-ig. Budapest, 1987. 7–50.

Vizsgatételek:

- Magyarország a Habsburg Birodalom gazdasági rendszerében
- A magyar mezőgazdaság a 19. század első felében
- A tőkés iparfejlődés és a gyáripar kezdetei Magyarországon
- Közlekedés és infrastruktúra

9. Forradalom és szabadságharc 1848–1849-ben

Dr. Pap József

2017. május 2.

2017. május 9.

2017. május 16.

A felkészülést segítő irodalom:

- a. Gergely 2003. 236–278.
- b. Deák István: A törvényes forradalom. Kossuth Lajos és a magyarok 1848–49-ben. Budapest, 1994.
- c. Hermann Róbert: 1848–1849. A szabadságharc hadtörténete. Budapest, 2001.

Vizsgatételek:

- Az áprilisi törvények elemző bemutatása
- Magyarország közjogi helyzetének alakulása a szabadságharc alatt
- A szabadságharc katonai története